

Τελικά, όλα είναι μία σύμπτωση!

Τρεις δεκαετίες “μη κυβερνητικού” ανθρωπισμού στη γειτονιά της πιο ειρηνικής χώρας του κόσμου

Στα προηγούμενα κείμενα προσπαθήσαμε να πούμε μια σύντομη ιστορία για τον τρόπο με τον οποίο η διαχείριση των μεταναστών εργατών, αναδεικνύει τη σταθερή στρατηγική του ελληνικού κράτους, είτε στα ηνία του βρίσκεται η επάρατος Δεξιά, είτε η ανθρωπιστικο/κοινωνικο/εθνικο/σοσιαλιστική Αριστερά. Και αυτή ακριβώς τη συνέχεια και σταθερότητα πρέπει να έχουμε στο νου μας διαβάζοντας τα παρακάτω.

Με αφορμή την αντικατάσταση της καλής κυρίας από την κόλαση με τον επαγγελματία ανθρωπιστή ιατρό Γιάννη Μουζάλα και με αφετηρία τους «Γιατρούς του Κόσμου», που έχουν αναλάβει μεγάλο κομμάτι της διαχείρισης, τόσο στο μαγικό τόπο της Ειδομένης, αλλά και σε όλη την ελληνική επικράτεια, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια σύντομη περιήγηση στα αχαρτογράφητα νερά της εξωτερικής πολιτικής της πιο ειρηνικής χώρας του κόσμου.

Για αρχή το ιστορικό της οργάνωσης και το βιογραφικό του κ. Μουζάλα: ήδη από τα τέλη Αυγούστου του 2015, ο Γιάννης Μουζάλας, ιδρυτικό μέλος των Γιατρών του Κόσμου έγινε μέλος της υπηρεσιακής κυβέρνησης που συγκροτήθηκε πριν τις εκλογές και ανέλιχθηκε σε αναπληρωτή υπουργό αρμόδιο για θέματα Μεταναστευτικής Πολιτικής. Στο επίσημο βιογραφικό του, που μετά την υπουργοποίησή του φιγουράρει σε όλο το διαδίκτυο, μαθαίνουμε ότι:

Ο Γιάννης Μουζάλας είναι μαιευτήρας και χειρουργός-γυναικολόγος. (...) Τελείωσε την Ιατρική Σχολή Αθηνών και μετά μετεκπαιδεύτηκε στο Μιλάνο (Laser) και στο Λονδίνο (φυσιολογικός τοκετός). (...) Το 1999 έκανε τον πρώτο στην Ελλάδα τοκετό στο νερό. Υπερασπίζεται επιστημονικά και πρακτικά τον φυσικό τοκετό. (...) Είναι μέλος επιστημονικών συλλόγων. Συμμετέχει ενεργά σε κοινωνικά κινήματα και είναι ένα από τα ιδρυτικά μέλη των Γιατρών του Κόσμου, έχοντας συμμετάσχει σε πάνω από 25 αποστολές σε Ασία και Αφρική. Άρθρα και συνεντεύξεις του δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά και στον Τύπο.

Η αλήθεια είναι ότι έως τώρα έχει συμμετάσχει σε 32 αποστολές, με πιο πρόσφατες αυτές στο Αφγανιστάν, τη Συρία και την Παλαιστίνη. Και προφανώς δεν έγινε υπουργός λόγω της ιατρικής του ιδιότητας ή ως υπερασπιστής του φυσιολογικού τοκετού, αλλά για το πολύχρονο έργο του με τους Γιατρούς του Κόσμου. Υποψιαζόμαστε δε, ότι στην υπουργοποίηση συνέβαλε και η εμπλοκή του σε άλλες πιο αφανείς, αλλά εξίσου αποτελεσματικές ΜΚΟ. Αλλά ας τα πάρουμε με τη σειρά.

ΟΙ «ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΕΣ» ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Το Διεθνές Δίκτυο των Γιατρών του Κόσμου ιδρύθηκε το 1980 στη Γαλλία μαζί με την ίδρυση της ΜΚΟ «Médecins du Monde». Το ελληνικό του τμήμα, η ΜΚΟ «Γιατροί του Κόσμου, ιδρύθηκε το 1990. Συμπτωματικά, την ίδια ακριβώς χρονιά ιδρύθηκε και το ελληνικό παράρτημα άλλης μιας διαπρεπούς ΜΚΟ, των «Γιατρών χωρίς Σύνορα». Συμπτωματικά, ο κ.Βουδούρης, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος αυτής της οργάνωσης ακολουθώντας τα χνάρια του Μουζάλα ανέλαβε πολύ πρόσφατα την ολόφρεσκη θέση του Γενικού Γραμματέα Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Συμπτωματικά και οι δύο ΜΚΟ, μαζί με τις περισσότερες οργανώσεις που αναφέρονται στο κείμενο, εμφανίζονται στην περιβόητη λίστα με τις ΜΚΟ που χρηματοδοτούνταν από την «Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας» (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών.¹ Επίσης, για όσους έχουν αδύνατη μνήμη, χρειάζεται να θυμίσουμε ότι, πάλι κατά σύμπτωση, το 1990 ολοκληρώθηκε η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και οι ΗΠΑ με τη συμμαχία 31 κρατών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, κήρυξαν τον πρώτο πόλεμο στο Ιράκ. Αλλά ας κρατήσουμε αυτές τις συσσωρευμένες συμπτώσεις για το τέλος. Για την ώρα ας μείνουμε στην ιστορία των Γιατρών του Κόσμου.

Από την ίδρυση τους και καθόλη την πρώτη δεκαετία δραστηριοποίησής τους, οι Έλληνες Γιατροί του Κόσμου οργάνωσαν αποστολές στις εμπόλεμες ζώνες των Βαλκανίων κι αλλού. Αλβανία (1993, '94, '96, '97), Βοσνία (1995), Γεωργία (1995), Κόσσοβο (1995), Μακεδονία (1995, '98, '99), Βουλγαρία (1997), Ρωσία (1997), Μαυ-

ροβούνιο (1999), Ουκρανία (1999), Σερβία (1999, 2001), Τσετσενία (1995), Αφγανιστάν (2001-2003), Ιράν, Ιορδανία, Παλαιστίνη, Συρία και ο κατάλογος συνεχίζεται.

Είναι όντως πολύ ενδιαφέρουσα η περιήγηση των ανθρωπιστών γιατρών στα φλεγόμενα Βαλκάνια και στην καταρρέουσα Ανατολική Ευρώπη την εποχή που το ελληνικό κράτος προσπαθούσε ακόμα να αποφασίσει αν προτιμούσε, τα τανκς ή τις banks. Ακόμα πιο ενδιαφέρουσα είναι η πρώτη αποστολή των Ελλήνων Γιατρών του Κόσμου, η οποία οργανώθηκε σχεδόν ταυτόχρονα με την ίδρυση της οργάνωσης κι ενώ η κοντινή γειτονιά μας είχε πάρει φωτιά. Όπως διαβάζουμε στο επίσημο site της οργάνωσης:

Τον Αύγουστο του 1991 πραγματοποιήθηκε η πρώτη αποστολή των Γιατρών του Κόσμου. Ήταν η πρώτη φορά που η οργάνωση συμμετείχε σε τέτοιου είδους και εμβέλειας αποστολή στο εξωτερικό. Η αποστολή έλαβε χώρα στο Ιρακινό Κουρδιστάν στο νοσοκομείο της πόλης Ράνια και διήρκεσε 1 μήνα περίπου.²

Δεν ξέρουμε για εσάς, αλλά εμείς τοιμήσαμε. Γιατί, αν για τη βόρεια γειτονιά της η Ελλάδα είχε ακόμη μικροδιλήμματα, για την ανατολική γειτονιά τα πράγματα ήταν πολύ πιο ξεκάθαρα. Το γνωστό σύνθημα «Η ειρήνη στο Αιγαίο περνά από τα βουνά του Κουρδιστάν» δεν άφηνε αμφιβολίες. Έχοντας αυτά τα δεδομένα κατά νου προσπαθήσαμε να βρούμε περισσότερα στοιχεία για αυτήν την παρθενική εξαγωγή ανθρωπισμού. Στα χέρια μας έπεσε ένα βιβλιαράκι με ημερομηνία έκδοσης 1993 και με τον μακρύ και εύγλωττο τίτλο *Εκεί που τα παιδιά δεν κλαίνε... (Κουρδιστάν - Β.Α ΙΡΑΚ) Οδοιπορικό ανθρωπιστικής αποστολής με την οργάνωση "ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ"*. Συγγραφέας του ήταν ο Βασίλειος Κελλάρης, κι αυτός ιδρυτικό μέλος της οργάνωσης. Μια μικρή λεπτομέρεια είναι ότι το εν λόγω βιβλίο πρωτοεκδόθηκε από το «Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων ΟΤΕ» μιας και ο κ.Κελλάρης δεν ήταν ιατρός, αλλά εργαζόμενος στον ΟΤΕ. Μια άλλη μικρή λεπτομέρεια είναι ότι η δεύτερη έκδοσή του έγινε το 2003 από τις χρυσαυγίτικες εκδόσεις «Νέα Θέσις».

Προκειμένου να διαλυθεί και η παραμικρή αμφιβολία, ήδη από τις πρώτες σελίδες του βιβλίου, παρατίθεται ένας χάρτης που οριοθετεί το Κουρδιστάν. Η επικράτεια του τελευταίου απλώνεται στο βορειοανατολικό Ιράκ, το Δυτικό Ιράν, τη Βόρεια Συρία και σ' ένα τεράστιο κομμάτι της ανατολικής Τουρκίας. Αυτομάτως θυμηθήκαμε έναν άλλον χάρτη, γνωστό στους προσεκτικούς αναγνώστες αυτού του περιοδικού: το χάρτη του αμερικανού συνταγματάρχη Ralph Peters που οριοθετούσε το «Free Kurdistan».³

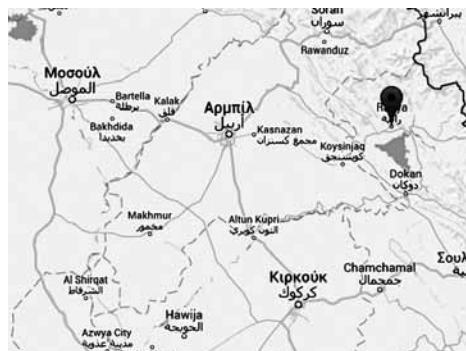

Χάρτης του βιβλίου (1991). Βάσει της χρονιάς και της γλώσσας υποψιαζόμαστε ότι ο συγγραφέας μπορεί να τον απέκτησε στην εν λόγω αποστολή. Το ελληνικό κράτος χρόνια μπροστά λέμε.

Ο αρκετά πιο γνωστός και διαδεδομένος στο διαδίκτυο, χάρτης των αμερικανικών υπηρεσιών. Έκανε την εμφάνισή του μόλις το 2006.

Στο εν λόγω βιβλίο εξιστορείται το σύντομο οδοιπορικό της αποστολής, η οποία φτάνει στη Βαγδάτη με ένα C-130 (ευγενική προσφορά του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας) και συνεχίζει οδικώς έως την πόλη Ράνια κοντά στα σύνορα Ιράν - Ιράκ. Εκεί μαθαίνουμε ότι την αποστολή υποδέχθηκε ο διοικητής των ελληνικών δυνάμεων του ΟΗΕ, κ. Τραχανατζής, ο οποίος «ήταν ο πρώτος κομάντος στις Ελληνικές ένοπλες Δυνάμεις, αρχηγός των Αλεξιπτωτιστών, διοικητής της σχολής», (ε, με τέτοια παρουσίαση τον ψάξαμε τον κ. Τραχανατζή και σας παραθέτουμε τα λίγα, αλλά ενδιαφέροντα ευρήματά μας παραδίπλα). Το οδοιπορικό συνεχίστηκε και σε διάφορες άλλες πόλεις του «ιρακινού Κουρδιστάν», ενώ το βιβλίο τελείωνε με ένα επίμετρο όπου παρουσιάζονταν συνοπτικά η ιστορία των Κούρδων, με πλούσιο και διακρύβρεχτο φωτογραφικό υλικό.

Η τοποθεσία της πόλης Ράνια. Χονδρικά, ούτε δέκα χιλιόμετρα από το Ιράν.

Τα περιχαρή μέλη της αποστολής τη στιγμή της άφιξής τους.

Αυτή ήταν η πρώτη αποστολή των Γιατρών του Κόσμου. Είναι πασιφανές αλλά ας το πούμε και με δικά μας λόγια. Τούτοι οι νεόκοποι ανθρωπιστές βρέθηκαν, συμπτωματικά, ήδη από το πρώτο τους ταξίδι, στο «μαλακό υπογάστριο» του αιώνιου εχθρού. Επίσης συμπτωματικά συναντήθηκαν με ένστολους βετεράνους εκπρόσωπους του ελληνικού κράτους. Αποστολές στο Κουρδιστάν ξαναέγιναν το 1995-96, το 1997 και το 2002-04. Στη δεύτερη δε αποστολή, ο συγγραφέας μας, κ.Κελλάρης, «συνελήφθη από τον Τουρκικό Στρατό ανακρινόμενος και κρατούμενος επί 4 ημέρες με δεμένα τα μάτια». ⁴ Τώρα, πώς, γιατί και κυρίως πού συνελήφθη από τον τουρκικό στρατό δεν μπορούσαμε να το ανακαλύψουμε. Πάντως, παρόλα τα μακρινά μπλεξίματα του Κελλάρη, το πρόσφατο 2014 τριμελής αποστολή της οργάνωσης ξαναβρέθηκε στο Κουρδιστάν· όχι στο ιρακινό, ούτε στο συριακό, αλλά στην τουρκική πόλη Σορούτς στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας, ελάχιστα χιλιόμετρα από το Κομπάνι, στο οποίο, προς μεγάλη τους απογοήτευση, δεν κατάφεραν να φτάσουν. Παραδόξως, αυτή η τελευταία αποστολή δεν αναφέρεται στο site της ΜΚΟ, σε καμία από τις ταμπέλες «Τουρκία», «Συρία» ή «Κουρδιστάν-Ιράκ». Σε ό,τι μας αφορά, την καταλαβαίνουμε την επιφύλαξη. Να μιλάς για αποστολή στο Κουρδιστάν, ενώ βρίσκεσαι σε τουρκικό έδαφος είναι πάγιο ζητούμενο της εξωτερικής (ανθρωπιστικής διπλωματικής, στρατιωτικής, διαλέχτε

και πάρτε) πολιτικής του ελληνικού κράτους. Να το γράφεις αποκαλύπτα στην επίσημη ιστοσελίδα σου τείνει προς την απροσεξία.

Έτσι ξεκίνησε την ανθρωπιστική της δράση η οργάνωση με την οποία ο Γιάννης Μουζάλας φαίνεται να απέκτησε τα φόντα να γίνει υπουργός. Και θα έλεγε κανείς ότι η δράση του με τους Γιατρούς του Κόσμου είναι αρκετό εφόδιο για μια τέτοια θέση. Παρόλα αυτά ο Γιάννης Μουζάλας φαίνεται να είναι ανεξάντλητος, διότι το όνομά του εμφανίζεται και σε μια άλλη ΜΚΟ, πολύ λιγότερο προβεβλημένη, αλλά εξίσου κοσμογυρισμένη. Πρόκειται για τη ΜΚΟ «Γιατροί της Ειρήνης» για την οποία ο όρος «low profile» μοιάζει ευφημισμός.

ΟΙ «ΝΤΡΟΠΑΛΟΙ» ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Οι Γιατροί της Ειρήνης δεν έχουν επίσημη ιστοσελίδα. Επιπλέον, οι αναφορές στη συγκεκριμένη ΜΚΟ είναι μετρημένες στα δάχτυλα. Το μόνο που βλέπουμε να επαναλαμβάνεται με ευλαβική συνέπεια είναι ότι βάσει καταστατικού η οργάνωση δε δέχεται χρηματοδότηση από το κράτος και την Ε.Ε. Σε μία από τις λίγες αναφορές, ο μικροβιολόγος, δημοτικός σύμβουλος Αμαρουσίου, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος των Γιατρών της Ειρήνης, κ. Νίκος Δούσης-Ρασιιάς, μας λέει πως συστάθηκε η οργάνωση:

Οι Γιατροί της Ειρήνης είναι μια ομάδα εθελοντών γιατρών βετεράνων της ανθρωπιστικής δράσης (η δράση ενός εκάστου εξ ημών χρονολογείται από το 1991) οι οποίοι γνωριστήκαμε κυριολεκτικά στα πέρατα του κόσμου και αποφασίσαμε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας ιδρύοντας τους «Γιατρούς της Ειρήνης» κατά την διάρκεια του πολέμου στον Λίβανο το 2006...

Στάση εδώ. Θυμίζουμε ότι το 2006 και ενώ η διάλυση της Μέσης Ανατολής προχωρούσε με γοργούς ρυθμούς, οι όλο και πιο έντονοι διακρατικοί ανταγωνισμοί των περιφερειακών παικτών οδήγησαν σε έναν μίνι πόλεμο μεταξύ του Ισραήλ και της σιιτικής Χεζμπολά στο έδαφος του Λιβάνου, ο οποίος δεν έληξε με τα καλύτερα αποτελέσματα για το Ισραήλ. Εκεί λοιπόν, στα νότια της Τουρκίας και στον αναβρασμό της διαλυόμενης Μέσης Ανατολής, βρέθηκαν ξανά όλοι μαζί οι Έλληνες βετεράνοι ανθρωπιστές και αποφάσισαν ότι χρειάζεται ακόμα μια οργάνωση που να είναι όμως πιο Μη Κυβερνητική από τις Μη Κυβερνητικές που όλοι συμμετείχαν. Και έτσι «αυθόρμητα» γεννήθηκαν οι «Γιατροί της Ειρήνης».

Συνεχίζοντας, τώρα, στο κείμενο, μαθαίνουμε ότι αφού έφεραν εις πέρας μια προηγούμενη αποστολή τους στην Νότια Οσσετία ⁵ «ο επικεφαλής αποστολών της οργάνωσης μας Dr. Δημήτρης Μόγνιε ήταν ο πρώτος Έλληνας που κατάφερε να «περάσει» στη Γάζα και να παραδώσει την ανθρωπιστική βοήθεια». Σε αυτή την αποστολή συμμετείχε «μια ομάδα από 5 Γιατρούς της Ειρήνης (Νίκος Δούσης-Ρασιιάς, Κώστας Κωνσταντινίδης, Δημήτρης Μόγνιε, Γιάννης Μουζάλας και Πέτρος Δρέττας) [οι οποίοι] πέταξαν για Κάιρο με προορισμό την Γάζα». Από τους πέντε, δε, γιατρούς που εμφανίζονται, οι δύο είναι και βασικά μέλη των Γιατρών του Κόσμου. Ο επικεφαλής της αποστολής, Δημήτρης Μόγνιε και προφανώς ο Γιάννης Μουζάλας.

Ποιοί είναι όμως, όλοι αυτοί οι ριψοκίνδυνοι απόγονοι του Ιπποκράτη και φίλοι του πολυάσχολου υπουργού; Για παράδειγμα, ο κ. Μόγνιε, όσο δύσκολο και αν ακούγεται, μοιάζει να είναι ακόμη πιο πολυάσχολος από τον συνοδοιπόρο του, Μουζάλα. Εκτός από τους Γιατρούς του Κόσμου και τους Γιατρούς της Ειρήνης, είναι και επικεφαλής μιας, ανθρωπιστικής πάντα, αποστολής στη Λιβύη που έλαβε χώρα το 2011, υπό την ομπρέλα της ΜΚΟ «Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης», (για την οποία λέμε κάποια ελάχιστα παρακάτω). Η φήμη του κ. Μόγνιε ξεπέρασε τους στενούς κύκλους των ανθρωπιστών, όταν έδωσε μια συνέντευξη μέσω skype, από ένα «παράνομο νοσοκομείο προσφύγων» της Συρίας το 2013, στη γνωστή δημοσιογράφο της κρατικής τηλεόρασης, και μετέπειτα Εκπρόσωπο Τύπου στο Ποτάμι, Μαρία Καρχιλάκη ⁶. Σε αυτή τη ριψοκίνδυνη αποστολή ο κ. Μόγνιε δεν ήταν μόνος του. Τον συνόδευε έτερος γιατρός, μέλος των Γιατρών της Ειρήνης, ο Θανάσης Παπαχριστόπουλος, ο οποίος έγραφε στο facebook ότι «στις 21/11/12 οι Γιατροί της Ειρήνης (Δημήτρης Μογνιε και Θανάσης Παπαχριστόπουλος) πέρασαν παράνομα τα σύνορα Τουρκίας - Συρίας και βρέθηκαν στην Αλ Ζουσίγιε, όπου προσέφεραν ανθρωπιστική βοήθεια σε 62 παράνομα μικρά νοσοκομεία της Συρίας».

Ο κ. Παπαχριστόπουλος, ο οποίος άρχισε την πολιτική του καριέρα στον αντιδικτατορικό Ρήγα Φεραίο και περνά τον ελεύθερο χρόνο του υλοποιώντας την ουτοπία των No Border, σήμερα είναι βουλευτής των ΑΝ.ΕΛ. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, η ανθρωπιστική του δράση ξεκίνησε το 1999, όταν «η ΕΙΝΑΠ (Ένωση Νοσοκομειακών Γιατρών Αθήνας Πειραιά) οργανώνει και χρηματοδοτεί Ανθρωπιστική βοήθεια στην εμπόλεμη τότε Σερβία, για τα αποκλεισμένα από όλο τον κόσμο Νοσοκομεία της στην οποία συμμετέχω». ⁷ Να θυμίσουμε ότι σε αυτή την αποστολή συμμετείχε και το ελληνικό τμήμα των Γιατρών χωρίς Σύνορα, με επικεφαλής τον Οδυσσέα Βουδούρη, γεγονός που στοίχισε στην ελληνική οργάνωση πενταετή διαγραφή από το διεθνές τμήμα· τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα συνόδευε δε, και η άλλη προσφιλής μας ΜΚΟ, το Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης.

Ας συνοψίσουμε για να μη μείνει αμφιβολία. Ο κ. Παπαχριστόπουλος, βουλευτής της κυβέρνησης, υπερήφανα δηλώνει ότι για χάρη του ανθρωπισμού περιδιαβαίνει -παράνομως- διάφορα σύνορα εμπόλεμων περιοχών, όπως η Συρία,

εκεί όπου ένα χρόνο μετά την ανθρωπιστική (και παράνομη) αποστολή, ο τότε Υπουργός Εξωτερικών, Βενιζέλος υποστήριζε, και πάλι για χάρη του ανθρωπισμού, την ένοπλη επέμβαση του ελληνικού κράτους. Αρκετά παλιότερα στην φίλη μας Σερβία, την οποία το ελληνικό κράτος, κόντρα σε όλες του τις συμμαχίες και σύμφωνα με τα συμφέροντά του, στηρίζει στέλνοντας «εθελοντές» ανθρωπιστές και παραστρατιωτικούς. Γενικά, η ανθρωπιστική «καριέρα» του πατριώτη βουλευτή ακολουθεί παράλληλη, αν όχι ίδια, διαδρομή με τους παλιούς γνωστούς του, τον Γιάννη Μουζάλα και τον Δημήτρη Μόγγι: Αφγανιστάν το 2001, Ιράκ το 2003, Λίβανο το 2006, Γάζα το 2008 (συμμετείχε στην αποστολή «ένα καράβι για τη Γάζα), Λιβύη και Συρία το 2011, Γάζα ξανά το 2014. Γεγονός που με τη σειρά του μας οδηγεί και στο συμπέρασμα ότι αυτή ακριβώς η διαδρομή είναι που τους οδήγησε στα βουλευτικά έδρανα και τα υπουργικά γραφεία· από ανεπίσημους και υπόγειους, αλλά ακάματους προασπιστές των συμφερόντων του ελληνικού κράτους σε επίσημους εκπρόσωπούς του.

Αν είχαμε χρόνο, θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε επ' άπειρον αυτή τη σχοινοτενή αφήγηση, ξεψαχνίζοντας την προέλευση και τη σύνθεση των ΜΚΟ που προσφάτως έχουν αναλάβει το θεάρεστο έργο της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών στην ελληνική επικράτεια, από το πρώτο νησί που ξεβράζει τρύπιες βάρκες με ανθρώπους έως το βούρκο της Ειδομένης, συνδράμοντας ή «αντικαθιστώντας» το κράτος· και πάλι θα αφήναμε πολλές απ' έξω. Γιατί όσο πιο πολύ ψάχνουμε, τόσο περισσότερο καταλαβαίναμε ότι το ένα όνομα φέρνει το άλλο, η μία οργάνωση συνδέεται με μια άλλη κ.ο.κ. Κι είναι έτσι που σχηματίζεται ένα αόρατο και τεράστιο δίκτυο από μη κυβερνητικές οργανώσεις που χρόνια τώρα παράγουν κυβερνητικό έργο. Θα μπορούσαμε για παράδειγμα να πούμε παραπάνω για ένα άλλο ιδρυτικό μέλος των Γιατρών του Κόσμου που διεκδικούν πεισματικά την οργάνωση της Ειδομένης: την Δρ Ηρώ Βαρσάμη η οποία, συμπωματικά, είναι και ιδρυτικό μέλος της ActionAid (πρόεδρος της οποίας είναι η Αλεξάνδρα Μητσούτση) που καιρό τώρα λύνει και δένει στη Λέσβο. Και οπωσδήποτε θα είχε το ενδιαφέρον του να ερευνήσει κανείς τους λόγους για τους οποίους αυτές οι δύο ΜΚΟ, μαζί με τους Γιατρούς χωρίς Σύνορα, εισπράττουν γενναϊόδωρη χρηματοδότηση από τον πρώην Υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Παπανδρέου (τον «ανόητο» GAP) ακολουθώντας την ΜΚΟ «Αλληλεγγύη» της Εκκλησίας και το Διεθνές Κέντρο Αποναρκοθέτησης της ΕΥΠ. Θα σταματήσουμε όμως εδώ. Χρειάζεται να ανακεφαλαιώσουμε και να εξηγήσουμε τι έχουμε καταλάβει.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ ΓΙΝΑΜΕ ΚΟΥΒΑΡΙ

Ο σημερινός υπουργός Γιάννης Μουζάλας και το λοιπό παρεάκι των επαγγελματιών ανθρωπιστών γιατρών διεξάγουν πολύχρονο έργο στην ευρύτερη γειτονιά μας, ως ενεργά μέλη διάσημων και πολυχρηματοδοτούμενων ΜΚΟ όπως οι Γιατροί του Κόσμου, οι Γιατροί χωρίς Σύνορα, αλλά και πιο «ριζοσπαστικών» και αφανών οργανώσεων, όπως είναι οι Γιατροί της Ειρήνης και το Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης. Είναι πασιφανές ότι όλοι ετούτοι σταδιακά αναλαμβάνουν όλο και πιο κομβικό ρόλο στον κρατικό μηχανισμό και στη διαχείριση των μεταναστών, η οποία με τη σειρά της αποκτά όλο και πιο κομβικό ρόλο ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής του ελληνικού κράτους. Δεν είναι καθόλου δύσκολο να διαπιστώσουμε ότι το πολύχρονο έργο τους επεκτείνεται στις περιοχές που τα τελευταία 25 χρόνια εξελίσσεται με μικρότερη ή μεγαλύτερη ένταση ένας υπόγειος παγκόσμιος πόλεμος. Το δύσκολο είναι να καταδείξουμε πως συμπλέουν αυτές οι κινήσεις με τις επιδιώξεις και τη στρατηγική του ελληνικού κράτους. Λίγο παλιότερα είχαμε ξαναδεί την εμπλοκή των ΜΚΟ στη διαχείριση των μεταναστών εργατών. Είχαμε προσπαθήσει να καταδείξουμε το ρόλο τους στο εσωτερικό του ελληνικού κράτους. Εκεί γράφαμε:

...πίσω από την ακατάσχετη μπουρδολογία περί εθελοντισμού, ανθρωπισμού και λοιπών «ισμών» ξεπροβάλλει η αληθινή σημασία και λειτουργία αυτού του μηχανισμού ως συμπληρωματικό κομμάτι (μαζί με μπάτσους, φυλακές και στρατόπεδα συγκέντρωσης) στη διαχείριση μιας ακραία υποτιμημένης εργατικής δύναμης.⁸

Τέτοια γράφαμε και συνεχίζουμε να τα υποστηρίζουμε μέχρι τελευταίας συλλαβής. Αλλά δεν είχαμε συλλάβει το ζήτημα σε όλη του την έκταση. Η λειτουργία των ΜΚΟ ως κομμάτι της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής μας είχε διαφύγει σε μεγάλο βαθμό. Κατά τα άλλα η σκέψη μας δεν είναι φοβερά πρωτότυπη: το ελληνικό κράτος, όπως κάθε κράτος, από τη γέννηση του κι έπειτα, έχει το βλέμμα στραμμένο προς δύο κατευθύνσεις: προς τα μέσα οργανώνει τον ταξικό πόλεμο ενάντια στον εσωτερικό εχθρό και προς τα έξω πασχίζει να επικρατήσει στους ανελέητους διακρατικούς ανταγωνισμούς με κάθε μέσο. Αυτοί οι δύο εγγενείς και αιώνιοι στόχοι δεν είναι διαχωρισμένοι ούτε διακριτοί. Αντιθέτως, οι κινήσεις του κράτους, τα σχέδια και η υλοποίησή τους, οι στρατηγικές και οι τακτικές του για την επιτυχία και στα δύο μέτωπα συνεχώς τέμνονται, αλληλοκαλύπτονται, συγχέονται. Για παράδειγμα, το χτίσιμο ενός συμπαγούς εθνικού κορμού στη μεταπολίτευση –διαδικασία που χρειάστηκε κοντά δύο δεκαετίες– στόχευε ταυτόχρονα στην καθυπόταξη και αφομοίωση των όποιων αρνήσεων της εργατικής τάξης όσο και την όλο και πιο επιθετική εξωτερική πολιτική που προωθούσε ήδη από τη δεκαετία του '80 το ΠΑΣΟΚ και ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Ο κ. Τραχανατζής ήταν ο «διοικητής των ελληνικών δυνάμεων του ΟΗΕ» που υποδέχτηκε την πρώτη αποστολή των Γιατρών του Κόσμου στο Ιρακινό Κουρδιστάν. Στο βιβλίο του πληροφοροποιήσατε ότι ο Κωνσταντίνος Τραχανατζής στάλθηκε εκεί το 1991 ως προσωπική επιλογή του τότε Υπουργού Εθνικής Άμυνας της κυβέρνησης Μητσούτση, Ιωάννη Βαρβιτσιώτη. Όμως το όνομα του Τραχανατζή δεν πρωτοεμφανίζεται ούτε στο βιβλίο για τον ανθρωπισμό στο Κουρδιστάν, ούτε στις πολυπληθείς πατριωτικοκρατικές δοξαστικές δημοσιεύσεις για τα πεπραγμένα των Ειδικών Δυνάμεων. Πρωτοεμφανίζεται σε μια παλιά και ξεχασμένη ιστορία. Συγκεκριμένα εμφανίζεται σε εκθέσεις του μηχανισμού παρακολούθησης που είχε στήσει μέσα στο στρατό μετά την κατάρρευση της δικτατορίας ο άλλος μέγας δημοκράτης και τότε υπουργός Άμυνας, Ευάγγελος Αβέρωφ. Αυτός ο μηχανισμός φαίνεται να λειτουργήσει από το 1974 έως το 1986 και τα έγγραφα των παρακολουθήσεων ήρθαν στη δημοσιότητα το 2011.⁹ Εκεί ο Τραχανατζής εμφανίζεται μαζί με έναν Νικόλαο Ντούβα (αξιωματικό που πήρε μέρος στο ελληνικό εκστρατευτικό σώμα στην Κύπρο το 1974), να συμμετέχει σε πυρήνα «σκληρών χουντικών» που προορίζονται για στρατηγικοί και πιθανολογείται ότι θα απαιτήσουν την αποφυλάκιση των χουντικών.

288 Άννης (η) Ντούβας Νιμ. (ΑΜ: 38328) - 22.1.70.
 - Σκληρός χουντικός. Ανεφίδας Ταχου Πίτσουκα Κυβερνητικού Επιτρόπου επί Σούντας. Κομπάρος, Ασημασιοπούλου.
 - Ευστήθηκε από Ιωαννίδη - Κουβέλη και με υπόσχεση ότι θα πλεί πεζικό και θα είναι πιστός στη 21η Απριλίου Βήμα Αρχηγός τάξης.
 - Οργανωτής κορτών 21ης στη ΣΕΕ.
 - Οργανωτής Ρευμάτων επί 7/ετίας όπου είχε προσληθεί ως επίσημος ο Ιωαννίδης να να τιμηθεί από τη τάξη 70.
 - Ευστήθηκε από παραγοντες Σούντας και πήγε για εκπαίδευση στο εξωτερικό χωρίς να είναι Αγγλομαθής ()
 - Μετά το 1974 "όπου φυσεί ο άνεμος".
 - Δεν χάρει εκτίμησης μεταξύ των συμμαχητών του.
 - Θεωρείται καλός επαγγελματίας αλλά πολύ κακός χαρακτήρας. Είναι ικανός για κάθε χειρότερο. Πικινόδυτος.
 - Λέγεται ότι αν θα γίνει Στρατηγός ο ίδιος μαζί με άλλους σκληρούς χουντικούς της τάξης του η 1-2 μεγαλύτερες (κ.χ. Τραχανατζής) θα απαιτήσουν να βγούν οι χουντικοί από τη Φυλακή.

Το εν λόγω έγγραφο που δημοσίευσε η εφημερίδα Έθνος. Η τελευταία παράγραφος ενημερώνει ότι ο σκληρός χουντικός Τραχανατζής το πάει για στρατηγός.

Για το αν ζήτησαν τελικά την αποφυλάκιση δεν καταφέραμε να μάθουμε. Πάντως, καθώς η δημοκρατία δεν τιμωρεί, ο μεν Ντούβας κατέληξε το 2004 να γίνει αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού και ο Τραχανατζής αντιστρατηγός και διοικητής των Ειδικών Δυνάμεων το 1999. Αλλά τα κατορθώματα του κοσμογυρισμένου διοικητή δεν σταματούν εδώ. Ακόμα και απόστρατος πλέον μας δίνει υλικό, μιας και είναι χρόνια τώρα επίτιμος πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Εφέδρων Αλεξιπρωτιστών και της Λέσχης Εφέδρων Ενόπλων Δυνάμεων (ΛΕΦΕΔ) η οποία έχει πλούσια και πολυποικίλη δράση. Για παράδειγμα, το 2012 εξέδραμε πρωτοβουλιακά στο μαγευτικό Καστελόριζο και ανήρτησε μεγάλη ελληνική σημαία. Πολύ πιο πρόσφατα, την Κυριακή 21 Μαρτίου 2016, έδειξε το αθλητικό του προφίλ συμμετέχοντας «στην μεγάλη γιορτή της Αθήνας, τον 5ο Ημιμαραθώνιο Αθήνας». Και να που ο φασίστας Τραχανατζής πετάγεται από το βούρκο της επταετίας για να ηγηθεί των Ειδικών Δυνάμεων της μεταπολίτευσης, να εκπροσωπήσει το ελληνικό κράτος σε «ειρηνευτικές» αποστολές του ΟΗΕ, να συναντηθεί με ανθρωπιστές γιατρούς και πράκτορες δημόσιους υπαλλήλους σε μακρινά βουνά, να γαλουχήσει γενιές και γενιές φασιστοεφέδρων, να σηκώσει σημαίες στη μύτη που υποτίθεται ενώνει την ελληνική με την κυπριακή ΑΟΖ και να συμμετάσχει σε αθλητικά γεγονότα που αποκλείουν το κέντρο της Αθήνας. Αν μη τι άλλο τέτοιες καριέρες δείχνουν καλύτερα από κάθε προσπάθειά μας τη συνέχεια του κράτους (και του φασισμού του) ακόμα και σε επίπεδο φυσικών προσώπων.

Τα παλικάρια των Ειδικών Δυνάμεων όλα τα προλαβαίνουν, όλα τα σφάζουν, όλα τα μαχαιρώνουν (που λέει και η λαϊκή ρήση). Ό, τι και αν σας περνάει από το μυαλό, ξεχάστε το. Όλα είναι μια σύμπτωση.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του, το Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης ιδρύθηκε το 1992 με πρωτοβουλία του τότε Ευρωβουλευτή του Συνασπισμού και φίλου του εθνικιστικού Δικτύου 21, Αλέκου Αλαβάνου, του Ευρωβουλευτή του ΠΑΣΟΚ Αυγερινού Παρασκευά και του Ευρωβουλευτή της ΝΔ Παναγιώτη Λαμπρία. «Η δράση του Καραβανιού ξεκίνησε το 1993 από την εμπόλεμη τότε Βοσνία, με την παροχή ειδών πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, φάρμακα) στους άμαχους κατοίκους της περιοχής».¹⁰ Η δράση του συνεχίστηκε έκτοτε στις γειτονικές μας χώρες (Βοσνία, Αλβανία, Γουγκοσλαβία) αλλά και πιο πέρα (Παλαιστίνη, Σουδάν). Το 1999, η Μη Κυβερνητική Οργάνωση των τριών Ευρωβουλευτών του ελληνικού κράτους συναντήθηκε με τους Πατρούς χωρίς Σύνορα στο Βελιγράδι και άλλους ανθρωπιστές Έλληνες, καταγγέλλοντας το ΝΑΤΟ που βομβάρδιζε τη Σερβία, ενώ ο Μιλόσεβιτς επέκτεινε τις σφαγές που είχε ξεκινήσει στη Βοσνία και στο Κόσσοβο.

Το γεγονός ότι Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης εμφανίστηκε το 2014 στην περιβόητη λίστα της ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών (χωρίς να αναγράφεται το ποσό της χρηματοδότησης του), οδήγησε από μέρους του στην εξής δήλωση:

όλα αυτά τα χρόνια, δεν πήραμε ούτε ένα ευρώ, ούτε από τα κονδύλια του Υπουργείου Εξωτερικών, ούτε από τον ΟΗΕ, ούτε από τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν πήραμε γιατί δεν ζητήσαμε. Δεν ζητήσαμε γιατί είναι ακλόνητη πεποίθησή μας ότι δεν μπορεί να υπάρχει Μη Κυβερνητική Οργάνωση που να στηρίζεται σε "κυβερνητικές" χορηγίες. Γιατί δεν μπορεί μια τέτοια οργάνωση να σπεύδει όπου τους στέλνει το χρήμα και οι σκοπιμότητες των χορηγών και όχι εκεί που υπάρχουν οι πραγματικές ανάγκες. Αλλά και γιατί δεν θέλαμε να ανακατευτούμε σε αυτή τη χρονίζουσα, "δύσοσημη" και αδιαφανή υπόθεση των εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων.

Για να το πούμε απλά. Μια ΜΚΟ που σχηματίστηκε μέσα από διακομματικές συμμαχίες, την ίδρυσαν οργανικά μέλη του ελληνικού κράτους και κατά πως φαίνεται επέλεγε τις αποστολές της σύμφωνα με τους στόχους του ελληνικού κράτους, θεωρεί «"δύσοσημη" και αδιαφανή» την εθνική και ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Συγγνώμη, αλλά ή τρελοί είναι αυτοί οι αριστεροί ή μας περνάνε για τελειώς μαλάκες. Υποψιαζόμαστε το δεύτερο.

Όταν στις αρχές της δεκαετίας του '90 το ανατολικό μπλοκ κατέρρευσε, το ελληνικό κράτος βρέθηκε με τη μεριά των νικητών σ' ένα περιβάλλον που ευνοούσε τον κρατικό ομοιομορφισμό. Το ελληνικό κράτος ανταποκρίθηκε όπως μπορούσε: αναδιάρθρωσε τη στρατηγική του και ενέτεινε τις επιθετικές του κινήσεις και στα δύο πολλά υποσχόμενα νέα πεδία: τα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο. Η εμφάνιση και ανάπτυξη των ΜΚΟ στην Ελλάδα ήταν προϊόν των αναγκών εκείνης της περιόδου. Οι ΜΚΟ δε γεννήθηκαν αυθόρμητα, δεν ήταν αυτόνομες από το κράτος, δε στελεχώθηκαν από «ανθρωπιστές» - ήταν λειτουργικό κομμάτι, ως στελεχικό δυναμικό κι ως πολιτικές κατευθύνσεις του ανανεωμένου ελληνικού ιμπεριαλισμού. Για ένα τέταρτο του αιώνα αυτές οι οργανώσεις παρήγαγαν ανεκτίμητο έργο σε όλες τις περιοχές που έφταναν οι βλέψεις του ελληνικού κράτους. Η τεράστια εμπειρία που συσσωρεύσαν όλα αυτά τα χρόνια, με τη διαχείριση «κρίσεων» σε υπό διάλυση κράτη συνδέθηκε άμεσα με την τωρινή διαχείριση «κρίσεων» του είδους Ειδομένη. Οι σχέσεις που χτίστηκαν με το άλλο κομμάτι των πάσης φύσεως ειρηνευτικών αποστολών, το στρατό, τόσο στα μακρινά βουνά του Κουρδιστάν, του Αφγανιστάν, της Συρίας, ακόμα και του Καύκασου, όσο και στα διπλανά μας Βαλκάνια, αξιοποιήθηκε στη σχέση ΜΚΟ - στρατού που ανέλαβε τη διαχείριση των πολλαπλασιαζόμενων στρατοπέδων συγκέντρωσης στην ελληνική επικράτεια. Το νέο υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής που συστάθηκε από το ευαίσθητο εθνικοσοσιαλιστικό μας κράτος είναι η πιο κραυγαλέα απόδειξη ότι οι ΜΚΟ έχουν πολιτικό ρόλο και μάλιστα αναβαθμισμένο. Όσο οι παγκόσμιοι διακρατικοί ανταγωνισμοί θα εντείνονται, όσο το ελληνικό κράτος θα κοιτά με κάθε τρόπο να χωθεί στο ματωμένο ξαναμοίρασμα του κόσμου, τόσο οι ανθρωπιστές γιατροί θα ταυτίζονται με τους καραβανάδες και τόσο θα γίνεται ο κρατικά οργανωμένος ανθρωπισμός αναπόσπαστο κομμάτι της στρατηγικής του ελληνικού κράτους στον παγκόσμιο πόλεμο.

Το 1993 το Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης αφίχθη στην εμπόλεμη Βοσνία με αποστολή να βοηθήσει τους «άμαχους κατοίκους της περιοχής» (δείτε και παραδίπλα). Αλλά μη βιαστείτε να υπερθεματίσετε. Η συγκεκριμένη περιοχή δεν ήταν μια οποιαδήποτε περιοχή. Ήταν μια εμπόλεμη ζώνη, όπου οι σέρβικες στρατιωτικές δυνάμεις σε συνεργασία με τους ντόπιους, αλλά και τους Έλληνες παραστρατιωτικούς προσαποθούσαν να εκκαθαρίσουν εθνικά από το βοσνιακό πληθυσμό. Στην επίμαχη «περιοχή» υπήρχαν άμαχοι και άμαχοι. Ποιοι απ' αυτούς θα βοηθούσαν και ποιοι θα αφήνονταν να πεθάνουν δεν ήταν ένα ζήτημα που μπορούσε να αφηθεί στην τύχη. Ήταν μια πολιτική απόφαση που εκπορευόταν από τα ανώτατα κλιμάκια του ελληνικού κράτους, εφαρμοζόταν από τον ελληνικό στρατό που «επιτηρούσε και προστάτευε» την εξαγωγή ελληνικού ανθρωπισμού σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης και υλοποιούνταν από τις πιο κοινωνικές απολήξεις της ίδιας διαδικασίας, τις «ανθρωπιστικές» ΜΚΟ. Έτσι γίνεται προφανές ότι τα «τεχνικά» ζητήματα, όπως το που πάει η βοήθεια, τα φάρμακα, οι γιατροί και που οι σφαίρες, είναι πάντα πολιτικά. Έτσι γίνεται προφανές πως η εθνικά ορθή ανθρωπιστική διαδρομή που έχει ακολουθήσει ο κ. Μουζάλας ήταν η προϋπόθεση που έπρεπε να πληροί για να αναλάβει τη διαχείριση των μεταναστών από τη θέση του Υπουργού. Ο κ. Μουζάλας έγινε επισήμως κράτος, γιατί πολύ απλά ήταν κράτος στην πιο αγνή του μορφή εδώ και 25 χρόνια.

Για να το πούμε αλλιώς. Οι ΜΚΟ δεν είναι -και δεν ήταν ποτέ- αυτό που δηλώνουν- δηλαδή ανεξάρτητες

οργανώσεις που δρουν εκτός του κρατικού σχεδιασμού και μηχανισμού. Οι ΜΚΟ είναι εγγενές κομμάτι του κρατικού μηχανισμού. Είναι πολιτικό κομμάτι του στρατού και των μυστικών υπηρεσιών. Είναι ένα outsourcing των κρατικών λειτουργιών. Βασικός στόχος δεν είναι τόσο η μείωση του κρατικού κόστους με όρους χρηματικούς, αλλά η αύξηση του κρατικού κέρδους με όρους κοινωνικούς. Στόχος είναι η όλο και μεγαλύτερη, όλο και αποτελεσματικότερη, σύνδεση του κράτους με τους κοινωνικούς συμμαχούς του· η διάχυση κονδυλίων και παροχών ως το μοριακό επίπεδο· η σύμπλευση των συμφερόντων και η οργάνωση της κοινωνικής τους εργασίας για τους σκοπούς του κράτους. Εντέλει στόχος είναι η όλο και πιο καθολική κρατικοποίηση της κοινωνίας. Με αυτό κατά νου, η δράση εκτός συνόρων των ΜΚΟ που περιγράφουμε εδώ θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως η εφαρμογή της ίδιας διαδικασίας προς τα έξω. Δηλαδή η εξεύρεση και η δημιουργία και ενίσχυση σχέσεων του ελληνικού κράτους με τους όποιους εξωτερικούς σύμμαχους και η υπονόμευση των εξωτερικών εχθρών· με απλά λόγια: εξωτερική πολιτική. Αυτή ακριβώς η δράση και η εμπειρία τους τις κάνει πολύτιμα εργαλεία σε περιόδους κρίσης, εκεί που η εσωτερική με την εξωτερική πολιτική του κράτους σχεδόν ταυτίζονται.

1. Το 1999, μετά το «φιάσκο Οσαλάν» και την παραίτηση του Θεόδωρου Πάγκαλου, ο Γιώργος Παπανδρέου ανέλαβε το Υπουργείο. Τότε συστάθηκε η «Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας» (ΥΔΑΣ) με επικεφαλής τον αρχιπράκτορα Άλεξ Ρόντο. Η ΥΔΑΣ σύμφωνα με την Καθημερινή «είχε τεράστια οικονομική δύναμη, καθώς σύμφωνα με τότε στενό συνεργάτη του κ. Γ. Παπανδρέου διαχειριζόταν όλα τα χρήματα που διέθετε το ΥΠ.ΕΞ σε μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά σταδιακά και μυστικά κονδύλια για την "άσκηση πολιτικής" στα Βαλκάνια». «Ο μυστηριώδης κύριος Άλεξ Ρόντος», *Καθημερινή*, 17/08/2008.
2. <http://mdmgreece.gr/missions/sto-exoteriko/paleoteres-apostoles/>
3. Για να φρεσκάρετε τη μνήμη σας, «Κοπτοραπτική στη Μέση Ανατολή, πέντε χρόνια μετά» *Antifa #29*.
4. Την συγκεκριμένη πληροφορία προφανώς δεν την αναφέρει το επίσημο site των Γιατρών του Κόσμου. Την ψαρέψαμε στον επικείμενο του αποθανόντος πλέον Κελλάρη. Εκεί μάθαμε και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία για αυτή την πολυτάλαντη προσωπικότητα, όπως ότι «Το 1962 εντάχθηκε στο εθελοντικό κίνημα αιμοδοσίας και το 1965 ίδρυσε τον πρώτο σύλλογο Εθελοντών Αιμοδοτών Κιάτου». Επίσης ότι «Το 1970 ιδρύει με άλλους φίλους τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Δωρητών Οργάνων Σώματος στην Ελλάδα» καθώς και ότι ήταν «ιδρυτής του Συλλόγου Προστασίας του Κορινθιακού Κόλλπου (ΟΙΚΟΣΥΛΚΟ 1989)», ο οποίος, συμπτωματικά, εμφανίζεται στην λίστα του ΥΔΑΣ. http://www.parakato.gr/2014/06/blog-post_6138.html#ixzz43tuXOtmK.
5. Η Δημοκρατία της Νότιας Οσετίας, θυμίζουμε, αποσχίστηκε από τη Γεωργία το 2008 και αναγνωρίστηκε ως κράτος από τον εαυτό της και τη Ρωσία, η οποία βοήθησε έμπρακτα στην απόσχιση, στον περίφημο πόλεμο «Πόλεμο της Γεωργίας». Για καλύτερη κατανόηση του πλαισίου βλ. «Τι γυρεύει το ξανθό γένος στη Δαμασκό» *Antifa #49*.
6. http://karchilaki.com/syria_%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D8%A9_doctor_mognie/
7. <http://www.medinova.gr/thanasis-papachristopoulos/>
8. «ΜΚΟ και άλλα φρούτα του ανθρωπισμού», *Antifa #42*.
9. «Για χρόνια μετά τη χούντα συνωμοτούσαν τα... σταγονίδια», *Έθνος* 5/6/2011.
10. <http://www.karavani.gr/greek/activities/index.html>